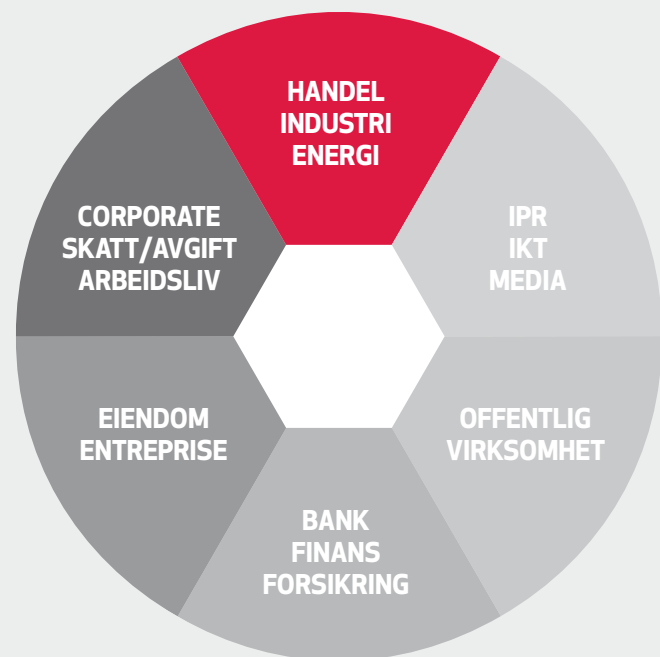

GRETTE

BIOTEK, MAT OG HELSE

Biotek, mat og helse er betydelige og fremtidsrettete bransjer

Raske endringsprosesser, samfunnsviktige funksjoner og ofte forskningsintensiv virksomhet stiller krav til bransjene og deres medhjelpere. Enkelte aktører har utfordringer knyttet til store volumer og forbrukerkontakt, mens for andre er finansiering frem til produkter er etablert i markedet det sentrale. Detaljerte og ofte raskt skiftende regulatoriske krav preger bransjene.

Vi i Grette synes det er spennende og utfordrende å samarbeide med aktører innenfor medisin, næringsmiddelindustri og bioteknologi. Vi er takknemlige for den bransjekunnskap og innsikt som vi har fått anledning til å utvikle gjennom langvarig og godt samarbeid med flere betydelige aktører.

Grette - en bransjeorientert og aktiv samarbeidspartner

BIOTEK, MAT OG HELSE

Grette er kjent for faglig dyktighet og solid etisk forankring. Vi setter mye inn på å lære oss bransjene som vår virksomhet er rettet mot, og vi tror at dette gir et viktig bidrag til god kommunikasjon og et godt resultat.

I flere advokatrangeringer er vi plassert i første rekke på sentrale fagfelt for teknologibedrifter, slik som life sciences og immaterialrett.

Biotek, mat og helse er i fokus hos oss. Vi har satt sammen bransjespesifikke team som skal kunne bistå innenfor virksomhetstypiske rettsområder og alminnelig forretningsjuss. Vi rådgir gjennom alle faser - etablering, finansiering, produktutvikling, produksjons- og leveranseavtaler, distribusjon, myndighetskontakt, oppkjøp og fusjoner – i store prosjekter og gjennom løpende bistand.

Bioteknologi

Bioteknologibedrifter er innovative virksomheter som alle trenger råd om hvordan virksomheten kan forvalte sin intellektuelle kapital.

Det er helt sentralt å sørge for klar rettighetsfordeling i for eksempel samarbeidsavtaler. Ofte må bedriften la andre få innsyn i knowhow eller tilgang til for eksempel biologisk materiale, og gode avtaler er essensielt. Interne retningslinjer for håndtering av arbeidstakeroppfinnelser, hensiktsmessige konfidensialitetsavtaler, FoU- og lisensavtaler er gode arbeidsverktøy. Videre er det viktig å sikre rettigheter i avtaler med ansatte og konsulenter, og avtaler med medlemmer i Scientific Advisory Board.

Bransjen har hatt utfordrende år i kapitalmarkedet. Det er hensiktsmessig å kjenne til hvordan immaterielle rettigheter kan benyttes som aktiva overfor investorer.

Vi synes det er spennende at vi har fått anledning til å bistå noen av de mest innovative selskaper innen bioteknologi. En av våre advokater er molekylærbiolog, og har derfor særskilte forutsetninger for å forstå bransjen. Vi har fulgt selskaper fra innledende FoU arbeid og frem til lansering av produkter.

Næringsmidler

Kvalitet bygger tillit. Matsikkerhet, volumer, forbrukerkontakt og myndighetskontroll stiller store krav til en omskiftelig bransje der både sterke tradisjoner, men også fornyelser og stadige lanseringer, preger bildet.

Kvalitet og omdømme er sammenvevet, og kvalitetskontroll gjennom FoU, produksjon, distribusjon, markedsføring og salg må sikres gjennom et godt avtaleverk og gode rutiner og oppfølging. Distribusjonssystemene, konsentrasjon i dagligvarehandelen og grossistledd er rammebetingelser som må håndteres med innsikt i konkurranserett. Lanseringsvinduer, hylleplasseringer og rabatter reiser særlige problemstillinger.

Ved merkevarebygging bør det tenkes strategisk på varemerkets beskyttelsesomfang. Ønsket om et lettfattelig budskap må ofte balanseres mot behovet for albuerom overfor konkurrentene gjennom valg av særpregete varemerker og emballasje. God håndtering av egne immaterielle rettigheter og innsikt i og tilstrekkelig avstand til konkurrenters produkter er nødvendig for å hevde seg i konkurransen på en god måte.

Merkereglene er kompliserte og viktige. Funksjonell mat er i fokus, men farvannet er minelagt med hensyn til forbrukerinformasjon og hvilke påstander som kan benyttes i markedsføringen. Også for helsekost og kosttilskuddsbransjen er kjennskap til regelverk om merking og markedsføring helt sentralt.

Toll- og avgiftsspørsmål er viktige for store deler av bransjen, slik som klassifisering av varer og grenseverdier i forbindelse med særavgifter. Transportkrav for varer følsomme for temperatur og tid, produktansvar og forsikringsordninger må avklares både i forhold til egen organisasjon, men også i avtaleforhold med leverandører, transportører og avtakere. Reklamasjoner og produktansvar bør forebygges, men er uhellet ute bør virksomheten ha en handlingsplan for håndtering, slik som effektivt tilbakekall og sikring av krav i alle ledd. Produktansvar kan reise kompliserte spørsmål knyttet til årsakssammenheng og skadeomfang. Organisk avfall kan reise miljørettslige problemstillinger.

Grettes advokater er engasjert i næringsmiddelindustriens krav og utfordringer. I vår portefølje har vi produsenter og leverandører til dagligvarehandelen og eksportbedrifter, både mindre foretak og større selskaper slik som børsnoterte konsern og betydelige privateide aktører. Vi foretrekker et tett samarbeid med klientene fordi vi mener praktisk bransjeinnsikt gir den beste servicen og de nyttigste rådene.

Fiskeri og havbruk

Fiskeri og havbruk er prisgitt både politiske, juridiske og markedsmessige utfordringer med et omfattende regelverk som endrer seg hyppig. Viktige områder for bransjen er konsesjons-spørsmål, strukturering og konsentrasjon innenfor fiskerinæringen, særlig på oppdretts- og flåtesiden, skatte- og avgiftsspørsmål, selskapsstrukturer og finansiering.

"Advokatfirmaet Grette DA operates a niche practice at the top end of the IP market with a concentration of expertise in technology, including offshore engineering and pharmaceuticals."

The Legal 500, 2009

Grettes advokater dedikert til fiskeri og havbruk dekker alle de sentrale rettsområdene innenfor bransjen. Den internasjonale orienteringen er kanskje større enn i noen annen bransje. Grette har et godt utbygd advokatnettverk av samarbeidende advokatfirmaer i de fleste land av betydning innenfor fiskerisektoren, herunder spesielt i EU-landene, Island, Russland og Asia.

En av Grettes advokater er også utdannet biolog og har bl.a. arbeidet 10 år som forsker ved Fiskerihøgskolen i Tromsø. Dette gjør at vi i mange saker lettere kan kommunisere med næringens representanter enn advokater flest.

Legemidler

Bransjen lever i krysningpunktet mellom pasient, helsevesen, myndighetskontroll og skarp konkurranse. God rådgivning krever innsikt i spesiell forvaltningsrett knyttet til blant annet markedsføringstillatelser, innsynsregler og rammebetingelser for distribusjon av legemidler. En rekke særordninger og betingelser er relevant for bransjen, slik som regler for forskning og klinisk utprøving, personvern, prisreguleringer, refusjonsordninger, retningslinjer for samarbeid med helsepersonell, regelverk for offentlige anskaffelser og særskilt legemiddelforsikring.

Legemiddelbransjen lever av og med patenter, og behøver en aktiv patentstrategi både for originalprodukter og ved markedsføring av generiske legemidler. For den forskningsintensive delen av virksomheten er det avgjørende å sørge for

sikring av egne rettigheter, håndtering av ansattes oppfinnelser, og rettighetsfordeling i samarbeidsavtaler og lisensavtaler.

For legemiddeldistributører i Norge er det nødvendig å kjenne til praksis og regler om parallellimport og ompakking. Ved søknader om markedsføring av generiske legemidler reises spørsmål om innsynsrett og begrensninger i bruk av data fra toksikologiske og kliniske undersøkelser.

Også annen helserelatert virksomhet er undergitt utstrakt offentlig kontroll og regelverk, slik som f.eks veterinærmedisin. Markedsføring og salg av medisinsk utstyr krever særskilte sertifiseringsordninger slik som CE-merking.

Våre advokater har lang erfaring med å bistå legemiddelselskaper, både i og utenfor rettsalen.

Vi har advokater med fartstid fra offentlig virksomhet, herunder Sosial- og helsedepartementet og EU-kommisjonen, og advokater med bred prosedyrerfaring for legemiddelindustrien. En av våre partnere har tidligere arbeidet som konsernadvokat i farmasøytisk industri. Vi mener at denne bransjeinnsikten har gitt oss gode muligheter til å gi god strategisk og praktisk rådgivning.

Andre relevante rettsområder

BIOTEK, MAT OG HELSE

Selskapsrett:

Grundige og forsvarlige prosesser sikrer kommersielt gode, lovlige og etisk forsvarlige beslutninger. Grette bistår med:

- Gjennomføring av møter og beslutninger i ledelse, styre, bedriftsforsamling og generalforsamling
- Restrukturering av virksomhet, oppkjøp og salg av virksomhetsområder eller selskaper samt fusjoner og fisjoner (M&A)
- Egenkapitaltilførsler
- Avtaler med selskaper i og utenfor eget konsern

IPR og IKT

Grettes IPR-avdeling er blant de største i landet. Våre advokater har spesialkompetanse innen fagområdene opphavsrett, patentrett, varemerkerett, designrett, markedsføringsrett (bl.a. produktettklikningssaker) og IKT-rett, og har arbeidserfaring fra patentkontor, fra industri og forskning ved universitet, fra offentlig forvaltning og EU-kommisjonen.

Arbeidsrett:

Grettes arbeidsrettsadvokater bistår daglig enkeltpersoner og virksomheter med å finne gode løsninger på nye og vanskelige problemstillinger.

Vi tilbyr høyt kvalifisert hjelp til å finne de beste løsningene på klientenes problemer på kort og lang sikt. Ved å bistå både arbeidsgiver- og arbeidstakersiden har våre advokater tilegnet seg bred erfaring med å forstå og ta i betraktning flere sider av samme sak. Rådgivning fører ofte til at saken kan løses i minnelighet uten rettsak.

Skatt og avgift

Vår erfaring viser at mange virksomheter mangler en skatte- og avgiftsstrategi og et bevisst forhold til risikostyring og identifikasjon av muligheter. Grettes skatte- og avgiftsgruppe har lang og variert erfaring fra skatteetaten og privat rådgivningsvirksomhet. Våre medarbeidere har i tillegg bakgrunn fra internasjonale organisasjoner som EU-kommisjonen og OECD.

"Grettes evne til raskt og effektivt å se konsekvenser og muligheter både i Norge og andre land", er nevnt av flere av våre norske og utenlandske klienter som årsak til at de bruker oss.

Miljørett

Grette har nisjekompetanse innen miljørett, slik som industriforurensning, avfallshåndtering, materialkrav og regelverket rundt CO2-kvoter. Vi har særskilt kompetanse innen returemballasje og miljøkrav knyttet til emballering. Våre advokater bistår med strategisk rådgivning og myndighetskontakt overfor statlige tilsyn, slik som Mattilsynet og Klif.

Bank og finans

Grettes bank og finansavdeling bistår norske og nordiske finansinstitusjoner og annen virksomhet. Flere av våre advokater har jobbet lenge i bank og vi har jevnlig bostyreroppdrag.

Vi yter juridisk bistand ved blant annet selskaps-etableringer og nødvendige konsesjonssøknader/tillatelser, syndikerte låneavtaler, oppkjøpsfinansiering, prosjektfinansiering og finansielle derivatavtaler, etablering av sikkerhetsavtaler, restrukturering av gjeld og myndighetskontakt.

Kontaktpersoner:

Inga Kaasen
Senioradvokat og biolog

E-post: inka@grette.no
Telefon: 22 34 00 11
Mobil: 45 05 00 44

Johan Mohn
Senioradvokat

E-post: jomo@grette.no
Telefon: 22 34 00 36
Mobil: 91 80 39 66

Nils Eriksen
Partner

E-post: nier@grette.no
Telefon: 22 34 00 25
Mobil: 95 25 50 40

Cato Myhre
Partner, advokat

E-post: camy@grette.no
Telefon: 22 34 00 30
Mobil: 92 09 60 30

Ida Gjessing
Partner, advokat

E-post: idgi@grette.no
Telefon: 22 34 00 35
Mobil: 97 07 99 89

Felix Reimers
Partner, advokat

E-post: fere@grette.no
Telefon: 22 34 00 14
Mobil: 92 01 65 30

Johan Hveding
Partner, advokat

E-post: johv@grette.no
Telefon: 22 34 00 66
Mobil: 90 20 49 95

Svein J. Ruud Johansen
Partner, advokat (H)

E-post: svjo@grette.no
Telefon: 22 34 00 33
Mobil: 91 81 78 56

Advokatfirmaet GRETTE DA

Adresse: H. Heyerdahls gate 1

Postboks 1397 Vika, 0114 Oslo

Telefon: 22 34 00 00

firmapost@grette.no

www.grette.no

**Vi ser helheten
Du får mulighetene
Vi holder mer enn vi lover**

Grette leverer forretningsjuridisk rådgivning og problemløsning til private og offentlige virksomheter.

Over 60 spisskompetente advokater med høy faglig dyktighet og relevant bransjekompetanse setter lojalitet overfor kundenes behov og interesser først.

Alle våre kunder får umiddelbar tilgang til våre dedikerte advokater – med løfte om rask respons på sine henvendelser.

